Kvalita auditu v České republice se zaměřením na auditory subjektů veřejného zájmu

*Michal Šindelář – Libuše Müllerová**

Abstrakt:

Článek se zabývá problematikou kvality auditu u auditorů subjektů veřejného zájmu v České republice. Provedený výzkum vychází z veřejně dostupných dat publikovaných Radou pro veřejný dohled nad auditem a dat dostupných v rejstříku auditorů zveřejněných na internetových stránkách Komory auditorů České republiky. Analýza vychází z dat Rady pro veřejný dohled nad auditem mezi lety 2017-2020, přičemž pokuty udělené auditorům jsou analyzovány mezi lety 2019-2021. Počet provedených kontrol Radou pro veřejný dohled je poměrně stabilní, přičemž v roce 2019 je vidět nárůst poměru celkových zjištění k celkovým dokončeným kontrolám. Také výše průměrné udělené pokuty v roce 2020 významně vzrostla.

Klíčová slova: Kvalita auditu; Rada pro veřejný dohled nad auditem; Auditóři subjektů veřejného zájmu; Subjekty veřejného zájmu.

JEL klasifikace: M42.

1 Úvod

Audit účetní závěrky představuje její zkoumání (ověření) nezávislým odborníkem – auditorem. Výsledkem tohoto zkoumání je vyjádření názoru (výrok auditora), zda zkoumaná účetní závěrka (tj. účetní výkazy a příloha) podává věrný a poctivý obraz majetkové a finanční situace účetní jednotky. Ověřená účetní závěrka by měla být spolehlivým zdrojem pro rozhodování všech uživatelů účetních informací, ať už se jedná o současné či potenciální investory, banky, obchodní partnery a další. Z toho lze vyvodit základní cíl auditu, kterým je zabezpečení věrohodnosti účetních informací těch společností, které povinně zveřejňují účetní závěrky a výroční zprávy. Jedná se tedy o službu ve veřejném zájmu a největší pozornost musí být věnována společnostem, které jsou důležité pro celou společnost, takzvaným subjektům veřejného zájmu. Jednou z podmínek, aby uživatelé účetních závěrek docenili přínos auditu např. v podobě snížení nejistot spojených s účetními závěrkou (Francis a Wilson, 1988), je skutečnost, že audit účetních informací musí být proveden kvalitně. Není tedy náhodou, že oblast kvality auditu upravuje národní i mezinárodní auditorská legislativa či mezinárodní auditorské standardy.

* Michal Šindelář; Vysoká škola ekonomická v Praze, Fakulta financí a účetnictví, katedra finančního účetnictví a auditingu, nám. W. Churchilla 4, 130 67 Praha 3; <michal.sindelar@vse.cz>.

Libuše Müllerová; Vysoká škola ekonomická v Praze, Fakulta financí a účetnictví, katedra finančního účetnictví a auditingu, nám. W. Churchilla 4, 130 67 Praha 3; <libuse.mullerova@vse.cz>.

Článek je zpracován jako výstup projektu *Tržní selhání a jejich vliv na kvalitu auditu v České republice* evidovaného u Interní grantové agentury VŠE v Praze pod označením F1/25/2019.

Auditorský trh je v mezinárodním kontextu často analyzován z různých úhlů pohledu. Mezi analyzovaná témata patří například ekonomická struktura auditorského trhu (Asthana, Khurana a Raman, 2019; Ciconte aj., 2015), determinanty auditorských odměn a případný vliv společností Big4 (KPMG, EY, PwC, DT) na odměny za audit (Super a Shil, 2019; Afesha, 2015), nebo problematiky kvality poskytovaných auditorských služeb (Cassell aj., 2020; Ernstberger aj., 2020; Srikanthi a Suryandari, 2020). V poslední letech se tento výzkum v Evropské unii rozšířil i do oblasti bývalých centrálně řízených ekonomik. V České republice se ekonomické struktury a determinantům auditorských odměn, věnuje např. Šindelář a Müllerová (2016) a Šindelář (2018), v Polsku analyzuje ekonomickou strukturu místního auditorského trhu např. Kutera a Godawska (2020) nebo Indyk (2019), v Maďarsku a Rumunsku se strukturou auditorského trhu zabývá např. Fülöp (2014).

Kvalita auditu ovlivňuje především výhody, které audit přináší uživatelům účetní závěrky. Pokud existuje nějaký problém s pověstí auditora, lze předpokládat, že důvěryhodnost účetních závěrek auditovaných tímto auditorem se sníží (Krishnamurthy, Zhou a Zhou, 2006; Weber, Willenborg a Zhang, 2008). Negativní informace odhalené o auditorské společnosti tedy mohou vést investory k přehodnocení ocenění firem získaných na základě auditovaných účetních závěrek, právě z důvodu snížení reputace auditora (Dee, Lulseged a Zhang, 2011).

Hlavním cílem tohoto příspěvku je zhodnotit kvalitu auditu v České republice se zaměřením na auditory subjektů veřejného zájmu. Ačkoliv mezinárodní literatura nabízí několik měřítek kvality auditu (upravený Jones model, uvalované sankce, či další statistické modely pro měření kvality auditu), zvolili jsme pro náš příspěvek jako hlavní kritérium pro měření kvality auditu právě veřejně dostupné sankce uvalované na auditory subjektů veřejného zájmu v České republice. Toto kritérium považujeme za nejvhodnější pro prvotní analýzu kvality auditu v České republice. Zvolené kritérium představí základní pohled na kvalitu auditu a lze předpokládat, že použití dalších modelů pro měření kvality bude následovat. Náš příspěvek dále přispívá ke zvyšování povědomí o činnosti Rady pro veřejných dohled nad auditem a zařazuje analýzu kvality auditu v České republice do mezinárodního výzkumu (Dee, Lulseged a Zhang, 2011; Lennox a Pittman, 2010; Mendiratta, 2019). V neposlední řadě příspěvek otevírá možnosti dalšího výzkumu spočívající zejména v reakci uživatelů účetních závěrek, samotných subjektů veřejného zájmu nebo dohledových orgánů, na sankce uvalené v letech 2017–2020.

Článek je strukturován následovně. Po úvodu, který zasadil problematiku kvality auditu do širšího kontextu výzkumů na poli auditorského trhu, následuje přehled literatury, který obsahuje mezinárodní výzkumy, zabývající se problematikou kvality auditu. Následující část se věnuje představením dat, na kterých je analýza postavena. Diskuze představuje výsledky provedené analýzy. Nejdůležitější výsledky jsou poté shrnuty v závěru.

2 Přehled literatury

Mezinárodní výzkum se v oblasti kvality auditu zaměřuje na několik oblastí. Jednou z těchto oblastí je snaha o identifikaci hlavních ukazatelů, které mají dopad na kvalitu auditu. Tvůrci mezinárodních standardů sponzorovali iniciativy k vytvoření spolehlivého portfolia indikátorů kvality auditu (AQI). Brown a Popova (2019) analyzují, jak investoři reagují na auditory zveřejněné AQI. Zjišťují, že investoři reagují poměrně negativně vůči auditorům, jejichž portfolio AQI je charakterizováno negativním vývojem, oproti auditorům, jejichž portfolio AQI se vyvíjí pozitivně, nebo o svém portfoliu AQI auditori vůbec neinformují. Ernstberger aj. (2020) analyzují, jaký vliv na kvalitu auditu mají samotné odměny vyplácené auditorským firmám. Vychází z dat povinně zveřejňovaných politik odměňování v německých auditorských firmách a nacházejí určité indicie, které naznačují, že kvalita auditu může být nejvíce ohrožena v případech, kdy jsou klíčoví auditorští partneři odměňováni především na základě variabilní složky mzdy. Alareeni (2019) si klade za cíl prozkoumat souvislosti mezi jednotlivými atributy charakterizující auditorské firmy (tj. velikost auditorské firmy, neauditorské služby, oborová specializace auditora a délka trvání smluvního vztahu) a konkrétními ukazateli kvality auditu. V této studii jsou identifikovány významné pozitivní vazby mezi všemi atributy auditorské firmy a kvalitou auditu. Willekens aj. (2020) zkoumají, zda je tržní síla auditora spojena s kvalitou auditu. Jejich výsledky naznačují, že výše podílu na trhu v daném odvětví je pozitivně spojena s kvalitou auditu, nicméně nenachází celkovou souvislost mezi koncentrací na auditorském trhu a kvalitou auditu.

Dalším směrem výzkumu v oblasti kvality auditu je analýza vnitřních pravidel auditorských společností či systému corporate governance auditované společnosti a jejich vliv na kvalitu auditu. Cassell aj. (2020) se zaměřují na analýzu prvního roku zakázky a zkoumají, zda se kvalita auditu liší s načasováním jmenování nového auditora. Zjišťují, že kvalita auditu není nižší u společností, které najímají nové auditory před koncem třetího čtvrtletí než u společností, které auditory nemění. Auditované účetní závěrky společností, které přijmou nové auditory během čtvrtého čtvrtletí nebo po něm, však s větší pravděpodobností mohou obsahovat více nesprávností než společnosti, které najímají nové auditory dříve v roce nebo společnosti, které auditory v daném roce nemění. Kuang aj. (2020) analyzují povinnou rotaci auditorů na vzorku shromážděném z veřejně dostupných hlášení SEC. Analyzují vztah mezi povinnou rotací auditora a kvalitou auditu ve Spojených státech. Mezi různými kontrolními skupinami a proměnnými charakterizující kvalitu auditu nenacházejí důkazy o tom, že by povinná rotace auditora výrazně zlepšila kvalitu auditu.

Nejvýznamnějším výzkumem souvisejícím s tímto článkem je výzkum v oblasti analýz dozorových orgánů na kvalitu auditu. Tyto analýzy se primárně orientují na Spojené státy. Mendiratta (2019) analyzuje, zda vznik Rady pro dohled nad auditem

ve Spojených státech amerických („Public Company Accounting Oversight Board’s (PCAOB)“) zlepšuje kvalitu auditu u kotovaných společností. Lennox (2016) analyzuje jedno z opatření zavedených PCAOB spočívající v omezení poskytování daňových služeb auditory s cílem posílit nezávislost auditora a zlepšit kvalitu auditu. Výsledkem této studie je, že nedochází k žádné změně v kvalitě auditu.

Stejně jako je kvalita auditu předmětem mezinárodního výzkumu, tak je předmětem samotné regulace auditorské činnosti. Uživatelé informací z účetních závěrek musí mít jistotu, že auditor vykonával svoji práci v souladu se standardy a že výsledkem je kvalitní audit. Z toho důvodu mezinárodní organizace a regulátor auditorských standardů („IAASB – „International Auditing and Assurance Standards Board“) zpracovala systém ocenění kvality auditu, tj. rámec, který popisuje vstupní, procesní a výstupní faktory, podporující zvýšení kvality auditu na úrovni společnosti, auditorské firmy a z pohledu celého státu. Základní rysy tohoto systému jsou (IAASB, 2014):

- podpora auditorské firmy v jednotlivých státech, nadnárodních poradenských společnostech a profesionálních účetních organizací, zvýšení úrovně znalostí a pochopení dotčenými osobami důležitých elementů kvality auditu;
- umožnění zainteresovaným stranám vymezit faktory, které mohou být prioritní z pohledu kvality auditu;
- podpora implementace standardů jak na mezinárodní úrovni, tak i na úrovni jednotlivých států;
- propojení mezinárodních standardů kontroly kvality (například „ISO 9001“) a celosvětových auditorských standardů ISA;
- napomáhání v řešení různých problémů institucím vydávajícím etické normy, jako je Mezinárodní etický kodex pro auditory a účetní odborníky („IESBA – International Ethics Standards Board for Accountants“); a
- stimulace vědeckých průzkumů na téma kvalita auditorských služeb a umožnění studentům lépe pochopit prvky jejich budoucí profese.

Rámec IAASB definuje několik dílčích součástí kvalitního auditu, kterými jsou vstupy, výstupy, klíčová spolupráce v rámci poskytování finančních informací, další faktory (environmentální, etické, zákony a nařízení, pravidla korporátního řízení), které potenciálně mohou mít vliv na charakter a kvalitu účetních závěrek a zároveň i na kvalitu auditu

Systém řízení kvality u auditorů a auditorských společností upravuje Mezinárodní standard pro řízení kvality (ISQC1), který nabyl účinnost 15. prosince 2017. Ten stanoví povinnost, aby auditorská společnost měla vytvořený systém řízení kvality, který by poskytoval přiměřenou jistotu, že společnost i její pracovníci dodržují odborné i právní předpisy a že zprávy vydané společností jsou přiměřené daným okolnostem. Regulace kvality auditorské činnosti je přirozeným odrazem toho, že činnost auditorů je poskytována ve veřejném zájmu, a proto musí být důvěryhodná.

Z toho důvodu také dodržování stanovených pravidel při provádění auditorské činnosti je ze strany národních profesních organizací kontrolováno. V současné době je na úrovni IAASB schválena významná revize standardu ISQC 1, která vyústila ve vznik dvou nových standardů, které standard ISQC 1 nahradí. Jedná se o standard Mezinárodní standard pro management kvality 1 (ISQM 1), který bude účinný od 15. prosince 2022. Spolu s tímto standardem byl vydán také Mezinárodní standard managementu kvality 2 (ISQM 2), který se zabývá hodnocením kvality zakázky. Hlavní navrhovanou změnou obsaženou v ISQM 1 je vznik několika složkového systému řízení kvality v systematickém hierarchickém řízení jednotlivých složek. Účinnost tohoto nového nařízení bude jistě předmětem mnoha vědeckých článků.

Na základě výše uvedeného přehledu literatury jsme se rozhodli analyzovat veřejně dostupná data z kontroly kvality auditorských služeb v České republice prováděných Radou pro veřejný dohled nad auditem. Analýzu jsme také doplnili o stručný přehled udělených pokut auditorům subjektů veřejného zájmu.

3 Data

Vzhledem k tomu, že se mezinárodní výzkum věnuje především subjektům veřejného zájmu, vychází i tento článek z dat věnujících se subjektům veřejného zájmu. Zákon č. 93/2009 Sb., o auditorech a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon o auditorech) definuje, co se rozumí dohledem a jakým způsobem ho Rada pro veřejný dohled nad auditem organizuje a řídí, s jakými orgány při tom spolupracuje. Jedná se zejména o Komoru auditorů České republiky, Ministerstvo financí, Českou národní banku, orgány veřejného dohledu nad auditory ostatních členských států a třetích zemí. Povinností Rady je rovněž spolupracovat s příslušnými orgány členských států, kdykoliv je to pro účely provádění veřejného dohledu nutné nebo žádoucí. Jedná se zejména o výměnu informací a spolupráci při šetřeních, která se týkají provádění povinných auditů.

Systém zajištění kvality zahrnuje kontrolu kvality organizované Kontrolním výborem Rady pro veřejný dohled nad auditem u auditorů subjektu veřejného zájmu. Tento výbor také odpovídá za dohled nad organizací, řízením a provozováním systému kontroly kvality prováděného Komorou auditorů ČR. Proces kontrol kvality je shodný jak u kontrol organizovaných kontrolním výborem Rady pro veřejný dohled nad auditem, tak i dozorčí komisí Komory auditorů ČR.

Kontroly organizované kontrolním výborem Rady pro veřejný dohled nad auditem jsou zaměřeny nejenom na kvalitu auditů subjektů veřejného zájmu, ale i na kvalitu auditů a auditorské činnosti prováděné auditorem subjektu veřejného zájmu u subjektů, které subjekty veřejného zájmu nejsou. Předmětem kontroly kvality u auditorských společností a statutárních auditorů je nejenom jimi zavedený řídicí a kontrolní systém, ale také dodržování zákona o auditorech, Etického kodexu pro auditory a účetní znalce a auditorských standardů vydaných Komorou auditorů ČR.

V rámci této kontrolní činnosti jsou prováděny rovněž kontroly kvality vybraných spisů auditorů. Při výběru spisů je kladen důraz na spisy auditů subjektů veřejného zájmu a další spisy, identifikované na základě analýzy rizik. Kontrola kvality auditorských spisů je zaměřena na plnění požadavků Mezinárodních auditorských standardů (ISA) v průběhu realizace konkrétního auditu počínaje akceptací zakázky, hodnocením rizik, plánováním, prováděním testů a jejich dokumentací, až po vydání zprávy auditora. Kontrolní tým dále posuzuje vnitřní uspořádání a postupy auditora, hodnotí vnitřní systém řízení kvality auditora, posuzuje množství a kvalitu vynaložených zdrojů, plnění požadavků na průběžné vzdělávání, posuzuje oblast odměn za provedení auditorské činnosti, vnitřní předpisy nebo metodiky auditora. Všechny kontroly jsou uzavřeny se zjištěními a s případnými uloženými opatřeními k nápravě. Analyzovaná data vychází ze zpráv o činnosti Rady pro veřejný dohled nad auditem za roky 2017–2020.

Tab. 1 Auditóři subjektů veřejného zájmu mezi lety 2017–2020

Rok	2017	2018	2019	2020
Auditóři evidovaní RVDA	39	39	36	36
Počet „aktivních“ auditorů	25	28	25	15
Počet „neaktivní“ auditorů	14	11	11	21

Zdroj: RVDA (2017), RVDA (2018), RVDA (2019), RVDA (2020).

Pozn.: RVDA – Rada pro veřejný dohled nad auditem. „Aktivní“ auditóři – auditóři, kteří v daném období provedli audit subjektu veřejného zájmu a zveřejnili zprávu o transparentnosti.

Tab. 1 obsahuje přehled auditorů subjektů veřejného zájmu za roky 2017–2020 k 30. 6. 2021. Z tabulky 1 vyplývá, že počet „aktivních“ auditorů subjektu veřejného zájmu za poslední roky významně klesá. Jedním z vysvětlení mohou být Radou pro veřejný dohled nad auditem udělené pokuty v letech 2019–2021, jejichž popisná statistika je uvedena v tabulce 2. Z tabulky 2 vyplývá, že počet udělených pokut k 30. 6. 2021 v letech 2019–2021 je 16 v rozmezí částek 20–250 tis. Kč.

4 Diskuze

Rada pro veřejný dohled nad auditem provádí kontroly kvality u auditorů, kteří mají (nebo v minulosti měli) ve svém portfoliu subjekt veřejného zájmu. Počet těchto auditorů je v současnosti (rok 2020) 36 a počet kontrol za roky 2017–2020 je uveden v tabulce 3. Při srovnání počtu kontrol kvality za rok a počtu auditorských firem lze usuzovat, že auditorská společnost bude podléhat dohledu Rady pro veřejný dohled nad auditem přibližně jednou za tři roky. Navíc byly všechny kontroly uzavřeny se zjištěními a uloženými nápravnými opatřeními (viz tabulka 4). Při kontrolách ukončených v průběhu roku 2020 bylo zjištěno celkem 224 zjištění, z toho 49 zjištění v oblasti řídicího a kontrolního systému a 175 zjištění, která vyplynula

Tab. 2 Popisná statistika pokut auditorů subjektů veřejného dohledu (v Kč)

Statistika	Hodnota
Střední hodnota	88 125,00
Chyba střední hodnoty	15 631,67
Medián	70 000,00
Modus	20 000,00
Směrodatná odchylka	62 526,00
Minimum	20 000,00
Maximum	250 000,00
Počet	16

Zdroj: Vlastní propočty pokut získaných z veřejně dostupných dat z rejstříku auditorů / auditorských společností (KAČR, 2021).

Tab. 3 Kontroly provedené Radou pro veřejný dohled nad auditem

Rok	2017	2018	2019	2020
Kontroly přesunuté z předchozího roku	0	1	0	0
Kontroly zahájené v předchozím roce	X*	4	4	7
Plánované kontroly	14	17	17	15
Dokončené kontroly	8	18	14	15
Rozpracované kontroly (zahájené v průběhu roku a dokončené v následujícím roce)	4	4	7	7

Zdroj: RVDA (2017), RVDA (2018), RVDA (2019), RVDA (2020), vlastní propočty.

Pozn.: * Od 1. října 2016, kdy nabyla účinnosti novela zákona o auditorech, začala Rada pro veřejný dohled provádět kontroly u auditorů, kteří mají ve svém portfoliu subjekty veřejného zájmu (dříve tyto kontroly prováděla dozorcí rada Komory auditorů ČR).

Tab. 4 Zjištění z kontrol provedených Radou pro veřejný dohled nad auditem

Rok	2018	2019	2020
Oblast řídicího a kontrolního systému auditora	46	58	49
Oblast auditních spisů	200	211	175
Zpráva o transparentnosti	5	15	3
Celkem	251	284	227
Počet dokončených kontrol	18	14	15
Poměr zjištění a dokončených kontrol	13,9	20,3	15,1

Zdroj: RVDA (2018), RVDA (2019), RVDA (2020), vlastní propočty.

z nahlížení do spisů jednotlivých auditorů (RVDA, 2020). U přibližně třetiny auditorů bylo identifikováno 20 a více zjištění, která svědčí o nedostacích ve vnitřním kontrolním systému (RVDA, 2020). Na základě tří analyzovaných let nelze vyvodit žádné celkové závěry ohledně kvality auditorských služeb, nicméně v roce 2019 je z dat patrný jednoletý nárůst poměru celkových zjištění vůči celkovým dokončeným kontrolám. V roce 2020 je také vidět pokles celkových zjištění v oblasti auditních spisů auditorů subjektů veřejného zájmu. Tento pokles může být vysvětlen tím, že v roce 2019 a 2020 byly uděleny poměrně významné pokuty auditorům subjektů veřejného zájmu (tabulka 5). Z tabulky dále vyplývá, že průměrná výše pokuty mezi roky 2019 a 2020 vzrostla o přibližně 4 500 Kč v rámci poměru mezi udělenými pokutami a dokončenými kontrolami. Ještě významnější nárůst lze pozorovat v případě, že udělené pokuty poměříme s celkovým počtem auditorů subjektů veřejného zájmu. V tomto případě je nárůst průměrné pokuty přibližně o 97 %. Pro další vyhodnocení vlivu pokut na počet auditorů subjektů veřejného zájmu a kvalitu auditu bude nutné získat relevantní data za delší časové období.

Tab. 5 Pokuty udělené auditům subjektu veřejného zájmu

Rok	2019	2020	2021
Počet auditorů	25	15	N/A
Počet auditorů s udělenou pokutou	4	10	2
Udělená pokuta v Kč	600 000	710 000	100 000
Dokončené kontroly	14	15	N/A
Poměr udělené pokuty a dokončených kontrol	42 857	47 333	N/A
Poměr udělené pokuty a počtu auditorů	24 000	47 333	N/A

Zdroj: Vlastní propočty pokut získaných z veřejně dostupných dat z rejstříku auditorů/auditorských společností (KAČR, 2021).

Pozn.: Pokuty jsou uděleny na základě kontrol kvality provedených v letech 2017–2019.

5 Závěr

Na auditory provádějící audit subjektů veřejného zájmu jsou kladeny velké požadavky vyplývající jak ze zákona o auditorech, tak předpisů Evropské unie. Auditor subjektu veřejného zájmu tak musí např. provádět přezkum řízení kvality před vydáním zprávy auditora, musí vypracovat dodatečnou zprávu určenou výboru pro audit nebo zprávu o transparentnosti. Tyto dodatečné povinnosti způsobují, že roste tendence menších auditorů a auditorských firem neobnovovat smlouvy o auditu se společnostmi, které jsou subjektem veřejného zájmu. Důsledkem je pak koncentrace trhu auditorů. S negativními dopady vysoké koncentrace trhu bude nadále narůstat tlak na propojení těchto negativních dopadů s analýzou kvality auditu, která je však velmi obtížně kvantifikovatelná. Tato situace znamená

specifické riziko pro kontrolory kvality provádějící kontrolu kvality u auditorů subjektů veřejného zájmu. Článek otvírá analytický pohled na kvalitu auditu v České republice. Na základě poznatků z analýzy lze předpokládat, že dojde k rozšíření pohledu na kvalitu auditu nejen v České republice, ale tento výzkum bude rozšířen o země Visegradské 4 a následně zasazen do kontextu mezinárodního výzkumu v oblasti kvality auditu. Pohled na kvalitu auditu lze také rozšířit o další způsoby, kterými lze kvalitu auditu měřit.

Kvalita auditu se v posledních letech dostává v České republice do popředí zájmu dozorových orgánů nad auditorskou profesí. Rada pro veřejný dohled nad auditem převzala v roce 2016 dohled nad auditory subjektů veřejného zájmu, aby byla zajištěna shoda s velkým množstvím požadavků vyplývajících právě jak ze zákona o auditorech, tak z předpisů Evropské unie specificky vztahujících se na auditory subjektů veřejného zájmu. Zprávy od dozorových orgánů ukazují, že jsou zavedeny sankce, které většina auditorů účinně uplatňuje. Domníváme se, že kontroly kvality prováděných auditů budou v České republice nadále pokračovat a vyvíjet se v kontextu evropského vývoje. Události z nedávné doby, např. skandál společnosti Wirecard, nicméně vyvolávají otázky, zda nastavení auditní legislativy a prováděné kontroly kvality auditu mohou efektivně bránit a předcházet problémům společností. Kvalita auditu je nicméně jednou z hlavních oblastí zájmu CEAOB (Committee of European Auditing Oversight Bodies).

Literatura

AFESHA, T., 2015. Audit Fee Determinants and Audit Quality in Ethiopian Commercial Banks. *Ethiopian Journal of Business & Economics* [online]. Sv. 5, č. 2, s. 159–186. doi: 10.4314/ejbe.v5i2.1.

ALAREENI, B. A., 2019. The associations between audit firm attributes and audit quality-specific indicators. *Managerial Auditing Journal* [online]. Sv. 34, č. 1, s. 6–43. doi: 10.1108/MAJ-05-2017-1559.

ASTHANA, S., KHURANA, I., RAMAN, K. K., 2019. Fee Competition among Big 4 Auditors and Audit Quality. *Review of Quantitative Finance and Accounting*. Sv. 52, č. 2, s. 403–438.

BROWN, J. O., POPOVA, V. K., 2019. How Do Investors Respond to Disclosure of Audit Quality Indicators? *Auditing: A Journal of Practice & Theory* [online]. Sv. 38, č. 4, s. 31–53. doi: 10.2308/ajpt-52417.

CASSELL, C. A., HANSEN, J. C., MYERS, L. A., SEIDEL, T. A., 2020. Does the Timing of Auditor Changes Affect Audit Quality? Evidence From the Initial Year of the Audit Engagement. *Journal of Accounting, Auditing & Finance* [online]. Sv. 35, č. 2, s. 263–289. doi: 10.1177/0148558X17726241.

CICONTE, W., KNECHEL, W. R., SCHELLEMAN, C., MONROE, G., 2015. An examination of the relation between market structure and the profitability of audit engagements. *Accounting & Finance* [online]. Sv. 55, č. 3, s. 749–781. doi: 10.1111/acfi.12078.

DEE, C. C., LULSEGED, A., ZHANG, T., 2011. Client Stock Market Reaction to PCAOB Sanctions Against a Big 4 Auditor. *Contemporary Accounting Research* [online]. Sv. 28, č. 1, s. 263–291. doi: 10.1111/j.1911-3846.2010.01044.x.

ERNSTBERGER, J., KOCH, Ch., SCHREIBER, E. M., TROMPETER, G., 2020. Are Audit Firms' Compensation Policies Associated with Audit Quality? *Contemporary Accounting Research* [online]. Sv. 37, č. 1, s. 218–244. doi: 10.1111/1911-3846.12528.

FRANCIS, J. R., WILSON, E. R., 1988. Auditor Changes: A Joint Test of Theory Relating to Agency Costs and Auditor Differentiation. *Accounting Review*. Sv. 63, č. 4, s. 663.

FÜLÖP, M. T., 2014. Studiu comparativ privind evoluția și perspectivele pieței de audit financiar în România și Ungaria: A Comparative Study Regarding the Evolution and Perspective of the Financial Audit Market in Romania and Hungary. *Audit Financiar*. Sv. 12, č. 111, s. 12–20.

IAASB, 2014. *A Framework for Audit Quality: Key Elements that Create an Environment for Audit Quality*. New York: International Auditing and Assurance Standards Board.

INDYK, M., 2019. Mandatory audit rotation and audit market concentration – evidence from Poland. *Economics & Business Review* [online]. Sv. 5, č. 4, s. 90–111. doi: 10.18559/eb.2019.4.5.

KAČR [Komora auditorů České republiky], 2021. *Rejstřík auditorů/auditorských společností* [online]. [vid. 31. 10. 2021]. Dostupné z: <https://www.kacr.cz/vyber-auditora>.

KRISHNAMURTHY, S., ZHOU, J., ZHOU, N., 2006. Auditor Reputation, Auditor Independence, and the Stock-Market Impact of Andersen's Indictment on Its Client Firms. *Contemporary Accounting Research* [online]. Sv. 23, č. 2, s. 465–490. doi: 10.1506/14P1-5QRR-1NAF-3CE1.

KUANG, H., LI, H., SHERWOOD, M. G., WHITED, R. L., 2020. Mandatory Audit Partner Rotations and Audit Quality in the United States. *Auditing: A Journal of Practice & Theory* [online]. Sv. 39, č. 3, s. 161–184. doi: 10.2308/ajpt-18-152.

KUTERA, M., GODAWSKA, J., 2020. The concentration of the financial audit market in Poland. In: SOLIMAN, K. S. *Education excellence and innovation management: a 2025 Vision to sustain economic development during global*

challenges: proceedings of the 35th International Business Information Management Association Conference (IBIMA), 1-2 April 2020, Seville, Spain. Norristown: International Business Information Management Association, s.1241–1249.

LENNOX, C., 2016. Did the PCAOB's Restrictions on Auditors' Tax Services Improve Audit Quality? *Accounting Review* [online]. Sv. 91, č. 5, s. 1493–1512. doi: 10.2308/accr-51356.

LENNOX, C., PITTMAN, J., 2010. Auditing the Auditors: Evidence on the Recent Reforms to the External Monitoring of Audit Firms. *Journal of Accounting and Economics*. Sv. 49, č. 1–2, s. 84–103. doi: 10.1016/j.jacceco.2009.04.002.

MENDIRATTA, A., 2019. Abnormal Audit Fees and Audit Quality Post Pcaob. *Journal of Commerce & Accounting Research*. Sv. 8, č. 3, s. 47–63.

RVDA, 2017. *Zpráva o činnosti Rady pro veřejný dohled nad auditem za rok 2017*. Praha: Rada pro veřejný dohled nad auditem.

RVDA, 2018. *Zpráva o činnosti Rady pro veřejný dohled nad auditem za rok 2018*. Praha: Rada pro veřejný dohled nad auditem.

RVDA, 2019. *Zpráva o činnosti Rady pro veřejný dohled nad auditem za rok 2019*. Praha: Rada pro veřejný dohled nad auditem.

RVDA, 2020. *Zpráva o činnosti Rady pro veřejný dohled nad auditem za rok 2020*. Praha: Rada pro veřejný dohled nad auditem.

SRIKANDHI, M. F., SURYANDARI, D., 2020. Audit Quality Moderates the Effect of Independent Commissioners, Audit Committee, and Whistleblowing System on the Integrity of Financial Statement. *AAJ: Accounting Analysis Journal* [online]. Sv. 9, č. 3, s. 186–192. doi: 10.15294/aaj.v9i2.x.

SUPER, S. O., SHIL, N. C., 2019. Determinants of Audit Fee in the Manufacturing Sector in Nigeria. *IUP Journal of Accounting Research & Audit Practices*. Sv. 18, č. 2, s. 62–75.

ŠINDELÁŘ, M., 2018. The Pricing of Audit Fees: Empirical Evidence from Czech Republic. In: PROCHÁZKA, D. *The Impact of Globalization on International Finance and Accounting*. Cham: Springer International Publishing, s. 327–334. doi: 10.1007/978-3-319-68762-9_35.

ŠINDELÁŘ, M., MÜLLEROVÁ, L., 2016. Auditorské služby v České republice pohledem analýzy tržní koncentrace. *Politická ekonomie*. Roč. 64, č. 6, s. 730–746. doi: 10.18267/j.polek.1106.

Šindelář, M., Müllerová, L.: *Kvalita auditu v ČR se zaměřením na auditory subjektů veřejného zájmu*.

WEBER, J., WILLENBORG, M., ZHANG, J., 2008. Does Auditor Reputation Matter? The Case of KPMG Germany and ComROAD AG. *Journal of Accounting Research*. Sv. 46, č. 4, s. 941–972. doi: 10.1111/j.1475-679X.2008.00298.x.

WILLEKENS, M., DEKEYSER, S., BRUYNSEELS, L., NUMAN, W., 2020. Auditor Market Power and Audit Quality Revisited: Effects of Market Concentration, Market Share Distance, and Leadership. *Journal of Accounting, Auditing & Finance* [online]. doi: 10.1177/0148558x20966249.

Audit quality in the Czech Republic with a focus on auditors of public interest entities

Michal Šindelář – Libuše Müllerová

Abstract:

The article deals with the issue of audit quality of auditors of public interest entities in the Czech Republic. The research is based on publicly available data published by the Public Audit Oversight Board and data available in the Register of Auditors published on the website of the Chamber of Auditors of the Czech Republic. The analysis is based on data from the Public Audit Oversight Board among 2017-2020, while the fines imposed on auditors are analyzed among 2019-2021. The number of inspections carried out by the Public Oversight Board is relatively stable, with an increase in the ratio of total findings to total completed inspections in 2019. The amount of the average fine imposed in 2020 also increased significantly.

Keywords: Audit quality; Public Audit Oversight Board; Auditors of Public Interest Entities; Public interest entities.

JEL Classification: M42.